

**PATRIARHIA ROMÂNĂ
MITROPOLIA MOLDOVEI ȘI BUCOVINEI
ARHIEPISCOPIA SUCEVEI ȘI RĂDĂUȚILOR**

720027, Iancu Flondor 2, Suceava, România

www.arhiepiscopiasucevei.ro

invatamant@arhiepiscopiasucevei.ro

SECTORUL EDUCAȚIONAL TEOLOGIC

EXAMEN DE CAPACITATE PREOȚEASCĂ

– sesiunea martie 2025 –

Tematică și bibliografie (pentru proba scrisă și proba orală)

1. Modele biblice de chemare și slujire a lui Dumnezeu: Avraam, Iosif, Moise, Isaia, Iona, Petru, Pavel

Bibliografie:

- a) *Biblia sau Sfânta Scriptură:*
- Facere* 12-24; 37; 29-50
 - Ieșire* 2-20; 32-34
 - Isaia* 2; 6; 7-11
 - Iona* 1-4
 - Faptele Apostolilor*

2. Frumusețea și dificultățile misiunii preoțești

Bibliografie:

- a. Sf. IOAN GURĂ DE AUR, *Tratatul despre preoție și Omilia rostită când a fost hirotonit preot*, în Sf. Ioan Gură de Aur, Sf. Grigorie de Nazians, Sf. Efrem Sirul, *Despre preoție*, traducere, introducere și note de Pr. Dumitru Fecioru, Ed. IBMBOR, București, 1998, pp. 23-167;
- b. TEODOR M. POPESCU, *Meditații teologice*, Ed. Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor, București, 1997, pp. 61-76 [*Despre om*], pp. 89-94 [*Vrednicia slujirii preoțești*];
- c. † ANTONIE PLĂMĂDEALĂ, *Preotul în Biserică, în lume, acasă*, Sibiu, 1996, pp. 145-174 [*Preotul în fața lui Hristos, în fața propriei conștiințe și în fața lumii*].

3. Ierarhi moldoveni, pilde pentru lucrarea pastoral-misionară și cea filantropică:

- Sf. Ierarh Dosoftei
- Sf. Ierarh Iacob Putneanul
- Mitropolitul Anastasie Crimca

Bibliografie:

- a. Pr. Prof. dr. MIRCEA PĂCURARIU, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, ediția a III-a revizuită, Ed. Basilica, București, 2013, pp. 237-241 [*Un mitropolit moldovean poet*];
- b. *Viața Sfântului Ierarh Iacob Putneanul*, Ed. Mitropolit Iacov Putneanul, Mănăstirea Putna, 2018;
- c. Pr. Prof. dr. MIRCEA PĂCURARIU, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. II, ediția a II-a, Ed. IBMBOR, București, 1994, pp. 5-14 [Mitropolitul Anastasie Crimca].

4. Impedimente la preoție în lumina Sfințelor Canoane. Actualitatea Sfințelor Canoane pentru cler

- 17, 18, 19, 22, 61, 78, 79, 80 Apostolic;
- 9, 10 I Ecumenic;
- 8, 9, 12, Neocezareea;
- 10 Sardica;
- 7, 36 Sf. Nichifor Mărturisitorul;
- 21, 30, 42 Sf. Ioan Postitorul.

Bibliografie:

- a. Arhid. prof. dr. IOAN N. FLOCA, *Canoanele Bisericii Ortodoxe. Note și comentarii*, Sibiu, 2005.

5. Cunoașterea, mărturisirea și apărarea dreptei credințe în fața prozelitismului sectar: cinstirea Maicii Domnului și a sfinților.

Bibliografie:

- a. *Învățătura de credință ortodoxă*, Ed. Doxologia, Iași, 2009, pp. 93-98 și pp. 172-174;
- b. Pr. Asist. NICOLAE V. DURA, *Maicii Domnului i se cuvine preacinstire*, în *Studii Teologice*, anul XXXIX (1987), nr. 4, pp. 84-97;
- c. *Adevăruri mântuitoare*, Ed. Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților,

Suceava, 2014, pp. 4-26 [Referința bibliografică valabilă pentru temele 5, 6, 7];

- d. Pr. Asist. VASILE MIHOC, *7 tâlcuiri biblice despre Maica Domnului*, Ed. Christiana, București, 1996;
- e. Diac. P. I. DAVID, *Călăuză creștină – Sectologie – pentru cunoașterea și apărarea dreptei credințe în fața prozelitismului sectant*, Ed. Episcopia Argeșului, Curtea de Argeș, 1994, pp. 321-326 [Cinstirea îngerilor și a sfinților].

6. Cunoașterea, mărturisirea și apărarea dreptei credințe în fața prozelitismului sectar: cinstirea sfintelor icoane, a sfintei cruci și a sfintelor moaște.

Bibliografie:

- a. Sf. IOAN DAMASCHIN, *Despre cinstirea Sfintelor Icoane*, Ed. Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, Suceava, 2013, pp. 3-13;
- b. Sf. IOAN DAMASCHIN, *Despre cruce și închinarea la răsărit*, Ed. Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, Suceava, 2013, pp. 3-10;
- c. *Învățătura de credință ortodoxă*, Ed. Doxologia, Iași, 2009, pp. 102-104 și 174-176;
- d. Pr. prof. dr. DUMITRU STĂNILOAE, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. 3, Ed. IBMBOR, București, 1997, pp. 224-234;
- f. Diac. P. I. DAVID, *Călăuză creștină – Sectologie – pentru cunoașterea și apărarea dreptei credințe în fața prozelitismului sectant*, Ed. Episcopia Argeșului, Curtea de Argeș, 1994, pp. 314-321 [Cinstirea Crucii]; pp. 326-335 [Cinstirea imaginilor sfinte. Icoana]; pp. 335-344 [Cinstirea Sfintelor Moaște].

7. Cunoașterea, mărturisirea și apărarea dreptei credințe: importanța rugăciunilor pentru cei adormiți

Bibliografie:

- a. *Învățătura de credință ortodoxă*, Ed. Doxologia, Iași, 2009, pp. 306-310;
- b. † DANIEL, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, *Iubirea mai tare decât moartea: înțelesul și folosul pomenirii morților*, Editura Cuvântul Vieții, București, 2012;
- c. Pr. prof. dr. DUMITRU STĂNILOAE, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. 3, Ed. IBMBOR, București, 2000, pp. 216-224;
- d. JEAN-CLAUDE LARCHET, *Tradiția Ortodoxă despre viața de după moarte*, Ed. Sophia, 2006, pp. 245-286 [IX. Legăturile dintre vii și morți];
- e. Preot lector dr. DAVID PESTROIU, *Spre viața veșnică...: rânduiești ortodoxe pentru înmormântare și parastase*, Editura Cuvântul Vieții, București, 2013.

8. Taina Spovedaniei. Pregătirea credinciosului și a preotului pentru Spovedanie. Duhovnicul în învățatura, tradiția și istoria Bisericii

Bibliografie:

- a. *Pregătirea sufletească a creștinului pentru Sfintele Taine: Pocăința (Spovedania) și Împărtășania*, Ed. Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, Suceava, 2018;
- b. † ANTONIE PLĂMĂDEALĂ, *Tradiție și libertate în spiritualitatea ortodoxă*, 1995, pp. 221-228 [III. 12. Duhovnicul: călăuză și arbitru];
- c. Ieromonahul RAFAIL NOICA, *Cultura Duhului*, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2002, pp. 41-62 [Despre duhovnicie];
- d. Pr. PETRE VINTILESCU, *Spovedania și duhovnicia*, Ed. Episcopia Ortodoxă Română, Alba Iulia, 1995, pp. 3-133 și pp. 214-292.

9. Taina Euharistiei. Pregătirea credinciosului și a preotului pentru Sfânta Liturghie și pentru primirea Sf. Împărtășanii

Bibliografie:

- a. Pr. Prof. ENE BRANIȘTE, *Liturgica specială*, Ed. Nemira București, 2002, pp. 168-173 [Săvârșitorul Sfintei Liturghii și pregătirea lui pentru slujbă];
- b. Pr. Prof. PETRE VINTILESCU, *Pregătirea sfințiților slujitori pentru oficiul Liturghiei*, în *BOR*, nr. 2, 1959, pp. 141-176;
- c. ALEXANDER SCHMEMANN, *Liturghie și Viață – desăvârșire creștină prin intermediul vieții liturgice*, trad. Pr. Prof. Viorel Sava, Ed. Basilica, 2014, pp. 23-45;
- d. Arhim. EMILIANOS SIMONOPETRITUL, *Tâlcuiri la Sfintele Slujbe*, Ed. Sf. Nectarie, Arad, 2009, pp. 25-34 [2. Pregătirea pentru slujbă]; pp. 35-57 [3. Pregătirea pentru Dumnezeiasca Liturghie];
- e. *Rânduiala de închinare a sfințiților slujitori înainte de Sfânta Liturghie (inclusiv cu rugăciunile de la închinare)*, în *Liturghier*, Ed. IBMO, București, 2012, pp. 109-113.

10. Sfânta Liturghie. Rânduială de slujbă, istoric și simbolism

Bibliografie:

- a. Pr. Prof. ENE BRANIȘTE, *Liturgica specială*, Ed. Nemira București, 2002, pp. 174-188 [IV. Rânduiala Liturghiei Sfântului Ioan și a Liturghiei Sfântului Vasile]; pp. 198-213 [V. Istoria Liturghiei

Ortodoxe]; pp. 232-252 [VI. Explicarea Sfintei Liturghii, pct. D, E, F];

11. Taina Cununii. Provocări la adresa familiei creștine contemporane (droguri, alcool, adulter, divorț, avort, reproducere asistată). Mijloace duhovnicești de îmbunătățire a vieții familiale creștine.

Bibliografie:

- a. Sf. IOAN GURĂ DE AUR, *Sfaturi către miri*, Ed. Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, Suceava, 2013, pp. 3-11;
- b. Cuviosul PAISIE AGHIORITUL, *Cuvinte Duhovnicești. Viața de familie*, Ed. Evanghelismos, București, 2003, pp. 47-62;
- c. *Ghid pastoral de catehizare a mirilor*, Ed. Doxologia, Iași, 2015;
- d. *Căsătoria și impedimente la căsătorie*, Ed. Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, Suceava, 2013, pp. 3-17;
- e. Preot IOAN C. TEȘU, *Familia contemporană, între ideal și criză*, Ed. Doxologia, 2011, pp. 223-352;
- f. Pr. MARC ANTOINE COSTA DE BEAUREGARD, *Teologia sexualității. Heterosexualitatea și homosexualitatea din perspectivă creștină*, Ed. Christiana, 2004, pp. 11-81;
- g. BRIAN E. FISHER, *Avortul, ultima exploatare a femeilor (fragmente)*, Ed. Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, Suceava, 2015;
- h. Comisia Națională de Bioetică a BOR, *Poziția Bisericii Ortodoxe din România față de avort*, la <http://patriarhia.ro/bioetica-207/>;
- i. GEORGIOS MANTZARIDIS, *Morala creștină. IV. Poziționări și perspective existențiale și bioetice*, Ed. Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, Suceava, 2014, pp. 67-82 [Reproducerea prin intervenție].

12. Îndatorirea preotului privind corecta administrare a bunurilor bisericești.

Bibliografie:

- a. ASTERIE AL AMASIEI, *Noi nu suntem stăpânii averilor noastre, ci administratorii lor*, Ed. Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, Suceava, 2013, pp. 3-12;
- b. *Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române*, Editura E.I.B.M.B.O.R, București, 2022, pp. 117-140.
- c. *Regulamentul Administrării Bunurilor Bisericești*, Editura E.I.B.M.B.O.R, București, 2019.

13. Biserica Ortodoxă Română - de la Autocefalie la Patriarhat

Bibliografie:

- a. Pr. Prof. ION VICOVAN, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române (II)*, Ed. Trinitas, Iași, 2002, pp. 213-217.
- b. † DANIEL, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, „Cuvântarea I.P.S Daniel la aniversarea a 110 ani de autocefalie a Bisericii Ortodoxe Române, a 70 de ani de patriarhat...”, în: B.O.R, Nr. 7-12, iulie-decembrie, 1995, pp. 163-169.
- c. Pr. Prof. Dr. ALEXANDRU MORARU, „Autocefalie și Patriarhat în Biserica Ortodoxă Română”, în: B.O.R, Nr. 1-3, 2005.
- d. Pr. Prof. Dr. NICOLAE ȘERBĂNESCU, „Înființarea Patriarhiei Române (1925)”, în: Biserica Ortodoxă Română, nr. 11-12, 1975.

14. Duhovnici și mărturisitori ortodocși în România veacului trecut

Bibliografie:

- a. Arhim. CLEOPA ILIE, *Urcuș spre Înviere*, Ed. Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, 1992, Iași, pp. 386-392.
- b. Arhim. IOANICHIE BĂLAN, *Părintele Paisie Duhovnicul*, Ed. Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, 1993, Iași, pp. 5-21.
- c. LIDIA STĂNILOAE IONESCU, *Lumina faptei din lumina cuvântului - Împreună cu tatăl meu, Dumitru Stăniloae*, Ed. Humanitas, București, 2010, pp. 278-280; 301-303
- d. RĂZVAN CODRESCU, „Jertfelnicia Ortodoxă în anii comunismului”, în: *Din Temnițe spre Sinaxare*, Ed. Egumenița, Galați, 2008, pp. 20-23.
- e. † SERAFIM, Mitropolit al Germaniei, Europei Centrale și de Nord, *Sfinții printre noi. De la Paisie Olaru la Rafail Noica - duhovnici pe care i-am cunoscut*, Ed. Doxologia, Iași, 2015, pp. 133-137, 137-157, 167-188, 229-232, 245-250.

15. Susținerea unei predici la Evangheliile Duminicilor

- Predici la Duminicile Triodului și Penticostarului;

Bibliografie obligatorie:

- a. Pr. Dr. VASILE GORDON, *Introducere în Omiletică*, Ed. Universității din București, 2001, pp. 227-245 [Factori ai reușitei prediciei]; pp. 262-279 [Privire de ansamblu asupra genurilor propovăduirii]; pp. 280-295 [Elaborarea prediciei, între teorie și practică].

Bibliografie orientativă:

Bibliografia de mai jos nu este obligatorie, ea oferind câteva jaloane în alcătuirea predicilor. Candidatul este liber să utilizeze și alte surse.

- a. † DANIEL, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, *Evangelia slavei lui Hristos. Predici la Duminicile de peste an*, Ed. Basilica, București, 2016;
- b. † ANTONIE PLĂMĂDEALĂ, *Tâlcuiri noi la texte vechi*, ediția a II-a, București, 1996;
- c. † Dr. LAURENȚIU STREZA, Mitropolitul Ardealului, *Din exilul păcatului la Masa Împărăției*, vol. I [Călătorie cu Hristos spre Postul Mare], Ed. Andreiană, 2016; vol. II [Pelerini cu Hristos spre Înviere, prin Postul Mare], Ed. Andreiană, 2017;
- d. † CALINIC, Arhiepiscop al Sucevei și Rădăuților, *Trilogia Cuvântului. Predici la duminicile de peste an*, Ed. Crimca, Suceava, 2022;
- e. † CALINIC BOTOȘĂNEANUL, *Sărbătorile – daruri ale Învierii*, Ed. Doxologia, Iași, 2010;
- f. † CALINIC BOTOȘĂNEANUL, *Triodul – Golgota pocăinței*, Ed. Doxologia, Iași, 2011;
- g. † CALINIC BOTOȘĂNEANUL, *Penticostarul – Cinzecimea Învierii*, Doxologia, Iași, 2011;
- h. † HIEROTEOS VLACHOS, *Predici la marile sărbători*, Ed. Egumenița, București, 2004;
- i. Pr. Prof. Dr. VASILE MIHOC, *Predici exegetice la duminicile de peste an*, Ed. Teofania, Sibiu, 2001;
- j. Pr. Prof. Dr. VASILE MIHOC, *Meditații la Evangheliile Duminicilor Triodului și Penticostarului*, Ed. Teofania, Sibiu, 2003;
- k. Pr. Prof. dr. CONSTANTIN COMAN, *Dreptatea lui Dumnezeu și dreptatea oamenilor*, Ed. Bizantină, București, 2010;
- l. Pr. Prof. dr. VASILE GORDON, *Mergând, învățați... (Predici pentru toate duminicile și sărbătorile de peste an)*, ediția a II-a, revizuită și completată, Ed. IBMBOR, București, 2006;
- m. Pr. prof. dr. VASILE GORDON, *Cateheze pastorale pe înțelesul tuturor*, Ed. Sofia, București, 2012.